

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/60/2020
Identifikačné číslo spisu:	2118011035
Dátum vydania rozhodnutia:	22.04.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivetta Macejková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:2118011035.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a sudcov JUDr. Jany Serbovej a JUDr. Petra Kaňu na neverejnom zasadnutí konanom 22. apríla 2021 v Bratislave, v trestnej veci obvineného R. E. pre zločin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného R. E. proti rozsudku Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 5To/149/2018 zo 17. januára 2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného R. E. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 1T/31/2018 zo 4. septembra 2018, bol obvinený R. E. uznaný za vinného zo spáchania zločinu znásilnenia v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 k § 199 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe, že

- dňa 22. októbra 2017 v čase asi 21:00 hod. v meste Hlohovec pri poliklinike v S. S., na asfaltovom chodníku rýchlym krokom pristúpil k poškodenej Ing. L. L., ktorá sa k nemu tvárou otočila, túto pravou rukou chytil za ruku a súčasne v ľavej ruke držal mobilný telefón, na ktorom jej ukazoval porno video a pokojným hlasom jej hovoril „pod', užijeme si", na to ju otočil k sebe a chytil ju za krk jednou rukou a druhou rukou za ruku, na čo poškodená začala kričať o pomoc, držiac ju stále za krk jej pokojným hlasom povedal „to ti nepomôže", takto ju odtiahol z osvetleného asfaltového chodníka ku krikom, kde jej opäť ukazoval v mobilnom telefóne porno video a povedal jej „pod', tu si to užijeme", následne poškodená prestala kričať, nakoľko jej dal ruku na ústa a snažil sa sťahovať z nej veci, odopnúť jej nohavice a dával jej pri tom ruku pod nohavice a keď mu nešla rozopnúť jej mikina, tak jej začal dávať ruku na prsia zvrchu mikiny a druhou rukou ju aj obchytával na bruchu, na čo sa mu poškodená snažila vytrhnúť, ale on si ju potom dal k sebe a chytil ju za krk, vtedy poškodená začala opäť kričať, na čo jej povedal opätovne pokojným hlasom „to ti nepomôže", potom sa ju snažil dať k zemi s použitím sily, chytil ju za ústa a krk, aby išla dolu, poškodená sa mu však aktívne bránila, mykala sa, a nepodarilo sa mu ju dostať na zem, poškodená si následne čupla na zem, jednou nohou sa opierala zeme, začala opäť kričať, na čo jej dal na tvár mokré listy s hlinou, následne poškodená prestala kričať a nakoniec

využila tú skutočnosť, že ju na moment pustil s tým, že sa oprela o ruky, nohou ho kopla do rozkroku, rýchlo sa otočila a z miesta utiekla na zastávku k poliklinike, odkiaľ mobilným telefónom vec oznámila rodičom, pričom uvedeným konaním poškodenej Ing. L. L. spôsobil rôzne škrabance a modriny na celom tele, pre ktoré však nevyhľadala lekárske ošetrovanie.

Za to bol obvinenému R. E. postupom podľa § 199 ods. 1 Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, § 38 ods. 5 Trestného zákona uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 10 (desať) rokov, na výkon ktorého bol zaradený podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia. Súd uložil obvinenému podľa § 73 ods. 2 písm. a) Trestného zákona ochranné sexuologické liečenie ústavnou formou a podľa § 76 ods. 2, § 78 ods. 1 Trestného zákona ochranný dohľad 3 (tri) roky. Podľa § 77 ods. 1 Trestného zákona uložil obvinenému povinnosť po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať, osobne sa hlásiť jedenkrát za kalendárny mesiac u probačného a mediačného úradníka Okresného súdu Trnava, vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí sudu.

Proti tomuto rozsudku podal obvinený a prokurátor odvolanie, pričom Krajský súd v Trnave rozsudkom zo 17. januára 2019, sp. zn. 5To/149/2018, postupom podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. d) Trestného poriadku zrušil rozsudok okresného súdu v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obvineného R. E. uznal za vinného zo spáchania zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona na skutkovom základe, že:

- dňa 22. októbra 2017 v čase asi 21:00 hod. v meste Hlohovec pri poliklinike v S. S., na asfaltovom chodníku rýchlym krokom pristúpil k poškodenej Ing. L. L., ktorá sa k nemu tvárou otočila, túto pravou rukou chytil za ruku a súčasne v ľavej ruke držal mobilný telefón, na ktorom jej ukazoval porno video a pokojným hlasom jej hovoril „pod', užijeme si", na to ju otočil k sebe a chytil ju za krk jednou rukou a druhou rukou za ruku, na čo poškodená začala kričať o pomoc, držiak ju stále za krk jej pokojným hlasom povedal „to ti nepomôže", takto ju odtiahol z osvetleného asfaltového chodníka ku krikom, kde jej opäť ukazoval v mobilnom telefóne porno video a povedal jej „pod', tu si to užijeme", následne poškodená prestala kričať, nakoľko jej dal ruku na ústa a snažil sa sťahovať z nej veci, odpnúť jej nohavice a dával jej pri tom ruku pod nohavice a keď mu nešla rozopnúť jej mikina, tak jej začal dávať ruku na prsia zvrchu mikiny a druhou rukou ju aj obchytkával na bruchu, aj v rozkroku a na prsiach, na čo sa mu poškodená snažila vytrhnúť, ale on si ju potom dal k sebe a chytil ju za krk, vtedy poškodená začala opäť kričať, na čo jej povedal opätovne pokojným hlasom „to ti nepomôže", potom sa ju snažil dať k zemi s použitím sily, chytil ju aj za ústa a krk, aby išla dolu, poškodená sa mu však aktívne bránila, mykala sa, a nepodarilo sa mu ju dostať na zem, poškodená si následne čupla na zem, jednou nohou sa opierala zeme, začala opäť kričať, na čo jej dal na tvár mokré listy s hlinou, následne poškodená prestala kričať a nakoniec využila tú skutočnosť, že ju na moment pustil s tým, že sa oprela o ruky, nohou ho kopla do rozkroku, rýchlo sa otočila a z miesta utiekla na zastávku k poliklinike, odkiaľ mobilným telefónom vec oznámila rodičom, pričom uvedeným konaním poškodenej Ing. L. L. spôsobil rôzne škrabance a modriny na celom tele, pre ktoré však nevyhľadala lekárske ošetrovanie.

Za to bol obvinenému R. E. uložený podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, § 47 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 25 (dvadsaťpäť) rokov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia. Súd uložil obvinenému podľa § 73 ods. 2 písm. a) Trestného zákona ochranné sexuologické liečenie ústavnou formou a podľa § 76 ods. 2, § 78 ods. 1 Trestného zákona ochranný dohľad 3 (tri) roky. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona obvinenému uložil trest prepadnutia veci, a to mobilného telefónu zn. Samsung, čiernobielej farby, model Y., vrátane pamäťovej karty zn. Samsung micro SD 2 GB a SIM karty O2 na číslo XXXX XXX XXX. Zároveň podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného zamietol ako nedôvodné.

+ + +

Proti vyššie označenému rozsudku Krajského súdu v Trnave podal obvinený R. E. prostredníctvom ustanoveného obhajcu Mgr. Ing. Juraja Trokana, advokáta v Trnave, dovolanie z dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, že bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, z dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom, z dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, že obvinenému bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa a z dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku teda, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil porušenie zákona z dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. h), písm. i) Trestného poriadku, a aby ďalej podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnutý rozsudok krajského súdu v celom rozsahu zrušil a rovnako zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, nakoľko vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením rozhodnutia, stratili svoj podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený uviedol, že je neprípustné, aby v priebehu trestného konania dochádzalo k zmenám v opise skutku, ktoré majú zásadný význam pre posúdenie charakteru trestnej činnosti. Tým je trestné konanie vedené v rozpore so zákonom, čím bolo znemožnené právo obvineného na účinnú obhajobu. Opis skutku sa menil, keď obvinený podľa uznesenia o vznesení obvinenia mal poškodenú zvaliť na zem, ale podľa obžaloby obvinený poškodenú už na zem nezvalil, len sa mal o to pokúsiť.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku obvinený v nadväznosti na nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku namietol nesprávny výrok o trestebez ďalšej konkretizácie.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku obvinený uviedol, že skutok je postavený na hypotetickom slede udalostí, ktorý je v rozpore s výsledkami dokazovania. Skutok nebol hodnoverným spôsobom objasnený tak, aby nevyvolával pochybnosť o jeho čase a najmä spôsobe vykonania. Samotný skutok, tak ako bol zistený, nedáva základ pre právnu kvalifikáciu ako úmyselného násilného trestného činu proti ľudskej dôstojnosti (sexuálne násilie, znásilnenie). Skutok aj tak ako bol ustálený nemožno podriaďovať po skutkovú podstatu zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona, keď nedošlo ku žiadnemu orálnemu alebo análnemu styku ani k inej sexuálnej praktike. Obvinený by musel mať viac ako dve ruky, aby v jednej ruke držal mobilný telefón a ten mal ukazovať poškodenú, pretože nemohol druhou (voľnou) rukou za aktívneho odporu poškodenej robiť také prejavy násillia, aby sa tieto hodnotili ako sexuálne. S ohľadom na vek obvineného sa poškodená mohla dávno vymaniť z moci obvineného a dať sa na útek. Sú si osvojil skutok, ku ktorému technicky dôjsť nemohlo, resp. v nie takej intenzite a rozsahu, aby tento dosiahol stupeň sexuálneho násillia. Tento skutok má znaky skôr obmedzovania osobnej slobody, resp. výtržníctva, rozhodne nie sexuálneho násillia. Poškodená dvakrát pri opoznaní uviedla ako páchatel'a inú osobu ako obvineného. Aj opis osoby páchatel'a zo strany poškodenej sa menil v priebehu konania. Z telefónu páchatel'a počula poškodená vzdychy muža a ženy, pričom v mobilnom telefóne boli nájdené len médiá s lesbickou tematikou teda bez účasti muža. Dôkazy sú nevierohodné. Na veciach poškodenej neboli zistené stopy DNA obvineného.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený neuviedol vecne konkrétnu žiadnu námietku, ale len vo všeobecnosti označil tento dovolací dôvod.

Pri svojom rozhodovaní Najvyšší súd Slovenskej republiky prihliadal na uplatnenie materiálneho prístupu ochrany základných práv obvineného, a preto sa zaoberal aj vecnou argumentáciou dotýkajúcou sa dovolacieho konania jeho vlastne spísaným podaním z 18. júna 2019. Vo svojom podaní však obvinený uvádza totožnú argumentáciu ako obhajca obvineného a nad rámec toho čo už uviedol obhajca

obvineného len konštatoval, že prvý trestný čin obvinený spáchal v roku 1979, teda pred 40 rokmi, ktorému má zodpovedať zásada tri krát a dosť, avšak vtedy to bol však iný štát s totalitným režimom, pretože Slovenská republika vznikla až v roku 1993. Zároveň namieta porušenie § 215 Trestného poriadku (R 56/1994-I). V ostatnom podaní spochybňuje samotný priebeh skutku, nesúhlasí so znením skutkovej vety a s dôkaznou situáciou.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Trnava vo vyjadrení zo 6. augusta 2020 navrhol dovolanie obvineného odmietnuť postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku z dôvodu, že je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Najvyšší súd SR“ alebo „dovolací súd“) podľa § 377 Trestného poriadku pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Najvyšší súd SR zistil, že dovolanie obvineného nie je dôvodné, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky a poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodíť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd SR je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd SR podrobil prieskumu vecné argumenty obvineného zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z Najvyššieho súdu SR tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. h), písm. i), Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bolo zásadným spôsobom porušené právo obhajoby.

Zásada „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „právo na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného :

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu, a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného R. E. zásadným spôsobom, a teda k takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnou námietkou, ktorú v rámci tohto dovolacieho dôvodu uviedol v písomných dôvodoch dovolania obvinený:

Totožnosť skutku znamená jeho zhodnosť, identitu, vyžaduje skúmanie, či sa trestné konanie týka tej istej udalosti vo vonkajšom svete toho istého skutkového deja, preto musí byť skutok, pre ktorý je obvinený trestne stíhaný, presne označený s uvedením miesta, času a spôsobu jeho spáchania, prípadne s uvedením iných skutočností, pokiaľ ich treba na to, aby skutok nemohol byť zamenený s iným. To ale neznamena, že musí ísť od začiatku trestného stíhania až do jeho skončenia o úplnú zhodu popisu udalosti, o ktorej sa rozhoduje, t. j. že v uznesení o vznesení obvinenia, v obžalobe a v rozsudku sa musí skutkový dej úplne rovnako popisovať, pretože vykonávaním dôkazov v priebehu trestného stíhania, teda aktivitou orgánov činných v trestnom konaní i súdu, získané poznatky o skutočnosti sa môžu zmeniť. Niektoré údaje uvedené v uznesení o vznesení obvinenia môžu vo vzájomnom porovnávaní a v porovnávaní s rozsudkom odpadnúť, niektoré môžu pribudnúť a iné sa môžu upresniť.

Totožnosť skutku je zachovaná, keď je zachovaná jeho podstata. Podstata skutku spočíva v konaní páchatel'a a následku, ktorý bol týmto konaním spôsobený a ktorý je relevantný z hľadiska trestného práva. Z hľadiska tohto ustanovenia podstata skutku teda spočíva v účasti obvineného na určitej udalosti vo vonkajšom svete, ktorá je uvedená v obžalobnom návrhu a z ktorej vznikol následok uvedený v obžalobe. Prítom však ani účasť (aktivita) obvineného a ani následok, ktorý tým bol spôsobený, nemusia byť úplne zhodné, stačí, ak sú aspoň sčasti zachované v rozhodnutí súdu (na základe výsledkov vykonaného dokazovania) v porovnaní s obžalobou.

Podstata skutku preto nebude porušená, ak sa zmenia okolnosti týkajúce sa miesta, času spáchania činu,

rozsahu následkov, spôsobu vykonania činu, pohnútky činu alebo formy zavinenia. Z toho potom vyplýva, že:

- totožnosť skutku nenarušujú zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré individualizujú skutok, okrem iného i čo do miesta a času spáchania, spôsobu vykonania a pohnútky činu ako aj formy zavinenia, keď inak totožnosť konania zostala zachovaná,
- pri nezhode medzi konaním uvedeným v uznesení o vznesení obvinenia a obžalobou, resp. medzi obžalobou a tým, ktoré vyšlo najavo na hlavnom pojednávaní, môže udržiavať totožnosť skutku totožnosť spôsobeného následku,
- ak sa dotýkajú zmeny, ku ktorým došlo v dôsledku dokazovania na hlavnom pojednávaní, skutočností, ktoré vo svojom súhrne tvoria konanie, bude zachovaná totožnosť, ak konanie popísané v obžalobe a konanie po zmenách, ku ktorým došlo na hlavnom pojednávaní, bude aspoň čiastočne totožné, to isté platí, pokiaľ ide o následok, resp. o obsah následku.

Totožnosť skutku je zachovaná v prípade úplnej zhody konania a následku, zhody aspoň v konaní pri rozdielnom následku, zhody aspoň v následku pri rozdielnom konaní, ako aj v prípade, ak konanie alebo následok, resp. oboje budú čiastočne zhodné v podstatných okolnostiach, najmä skutkových, odrážajúcich prípadné zmeny skutkového deja, ku ktorým došlo v rámci dokazovania v súdnom konaní. Keďže neexistuje všeobecne platná smernica vysvetľujúca, kedy je vo všeobecnosti zachovaná totožnosť skutku, je preto nevyhnutné skúmať túto otázku vždy individuálne podľa okolností konkrétneho prípadu.

Na základe vyššie uvedeného možno vyvodiť záver, že súd správne vo svojom rozsudku upravil okolnosť v spôsobe spáchania skutku tým, že podľa skutkovej vety obvinený mal zvaliť poškodenú na zem (strana 1 obžaloby), neskôr len sa mal o to pokúsiť (strana 2 rozsudku krajského súdu), pretože táto skutočnosť vyplynula z dokazovania, avšak na obsahové posúdenie skutku nemala žiadny vplyv, a preto táto namietaná skutočnosť je z hľadiska totožnosti skutku irelevantná.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku:

Pokiaľ dovolať uplatnil v dovolaní aj dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, tieto nepodložil akýmkoľvek konkrétnymi chybami súdov v pôvodnom konaní (podmienka v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku), ktoré by uvedené dovolacie dôvody mohli naplniť, t. j. neuviedol aký dôkaz a akým spôsobom mal byť vykonaný nezákonným spôsobom.

Možno tak len usudzovať, že naplnenie tohto dovolacieho dôvodu obvinený videl už v samotnej ním nestotožnenej právnej kvalifikácii skutku súdom, ktorým však, a to aj v prípade opodstatnenosti tejto námietky, uvedený dovolací dôvod nemožno naplniť.

Vzhľadom k tomu, že dovolací súd v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytýkaných napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (R 120/2012 - I.), dovolací súd pri takto chápanej viazanosti dôvodmi dovolania sa v posudzovanom prípade zaoberal výlučne otázkou, či bol naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho

ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak napadnuté rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. V rámci dovolacieho konania nie je prípustné preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku [veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku]. Skutkový stav môže Najvyšší súd SR hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené, to znamená, či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko toto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. S ohľadom na to nemôže Najvyšší súd SR spochybňovať skutkového zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov (výnimku tvorí len procesná situácia spočívajúca v tom, že dovolanie podáva ako oprávnený subjekt minister spravodlivosti v zmysle § 371 ods. 3 Trestného poriadku). Dovolací súd nemôže skutok ustálený súdmi prvého a druhého stupňa ani meniť, ani dopĺňať (opäť, uvedené neplatí len pre posúdenie dôvodnosti dovolania podaného ministrom spravodlivosti podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku).

Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého, prípadne druhého stupňa vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Ak preto obvinený namietať hodnovernosť výpovedí, samotný priebeh skutku, stopy DNA obvineného, znalecké dokazovanie a spochybňoval tak správnosť znenia skutkovej vety, tieto námietky stoja mimo dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Najvyšší súd SR sa zaoberal aj obsahom dovolacej námietky obvineným vzťahujúcej sa k údajnému nenaplneniu skutkovej podstaty trestného činu v rámci označeného dovolacieho dôvodu a po oboznámení sa s označenou námietkou a jej porovnaním s obsahom skutkovej vety v konečnom dôsledku dospel k záveru, že túto je potrebné odmietnuť ako nedôvodnú, a to riadiac sa nasledovným:

Dovolací súd zároveň zdôrazňuje, že podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad (nesprávna subsumcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

V predmetnej veci dovolací dospel k záveru, že obvinený svojím konaním, uvedeným v skutkovej vete odsudzujúceho rozsudku, naplnil všetky znaky skutkovej podstaty zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona, lebo násillím donútil iného k iným sexuálnym praktikám, lebo v súlade so záverom krajského súdu obvinený v kombinácii s násillným konaním, a to prepadnutím ženy - poškodenej Ing. L. L. vo večerných hodinách, na opustenom mieste ohmatával jej pohlavné orgány - sexuálnymi praktikami - konaním smerujúcim k vzrušeniu a uspokojeniu. Z uvedených dôvodov je zrejmé, že nie je splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K obvineným označenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa. Uložením trestu mimo zákonnej ustanovenej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu odňatia slobody obvinenému mimo trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom za trestný čin, zo spáchania ktorého bol uznaný za vinného, ako aj prekročenie maximálne povolenej výmery trestu (trestu domáceho väzenia, trestu povinnej práce, peňažného trestu, zákazu činnosti, zákazu pobytu a vyhostenia a pod.). Dovolanie možno podať aj vtedy, ak súd uložil obvinenému taký druh trestu, ktorý Trestný zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa (napr. uloženie trestu straty čestných titulov a vyznamenaní páchatelovi, ktorého súd súčasne neodsudzuje za obzvlášť závažný zločin, uloženie trestu vyhostenia páchatelovi, ktorý je občanom Slovenskej republiky a pod.). Tento dovolací dôvod možno

použiť aj v prípadoch, pri ktorých boli súčasne uložené tresty, pričom Trestný poriadok uloženie takýchto trestov súčasne nepripúšťa - § 34 ods. 7 Trestného zákona.

Z podaného dovolania je zrejmé, že obvinený uplatňuje dovoláciu námietku k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku a to „nesprávnosť výroku o treste“, pričom je nevyhnutné uviesť, že výrok o treste a pochybenie obvinený vyvodzuje pri použití § 47 ods. 2 Trestného zákona (tzv. zásady „trikrát a dost“) s poukazom na nenaplnenie podmienky dvojnásobného predchádzajúceho potrestania nepodmienečným trestom odňatia slobody, z ktorého ustanovenia uložený trest rozsudkom krajského súdu obvinenému R. E. vo výmere 25 (dvadsaťpäť) rokov vychádzal.

Ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona má však kogentnú povahu, a preto uvedená námietka zodpovedá pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a nie pod § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Čo sa týka dovolacích námietok obvineného súvisiacich s aplikáciou zásady „trikrát a dost“ podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona, Najvyšší súd SR tieto nepovažuje za opodstatnené a uvádza:

Podľa § 47 ods. 1 Trestného zákona trest odňatia slobody na doživotie môže súd uložiť iba za trestný čin, za ktorý to tento zákon v osobitnej časti dovoľuje, a len za podmienok, že

- a) uloženie takého trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti a
- b) nie je nádej, že by páchatel'a bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu do dvadsaťpäť rokov.

Podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona, ak súd odsudzuje páchatel'a za dokonaný trestný čin úkladnej vraždy podľa § 144, vraždy podľa § 145, ublíženia na zdraví podľa § 155, nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 2, 3 alebo 4, obchodovania s ľuďmi podľa § 179, zverenia dieťaťa do moci iného podľa § 180 ods. 2 alebo 3 alebo podľa § 181, brania rukojemníka podľa § 185, zavlečenia do cudziny podľa § 187, lúpeže podľa § 188, vydierania podľa § 189 ods. 2, 3 alebo 4, hrubého nátlaku podľa § 190 alebo § 191 ods. 2, 3 alebo 4, znásilnenia podľa § 199, sexuálneho násillia podľa § 200, sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 2, 3 alebo 4, týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208, všeobecného ohrozenia podľa § 284, ohrozenia bezpečnosti vzdušného dopravného prostriedku a lode podľa § 291, zavlečenia vzdušného dopravného prostriedku do cudziny podľa § 293, založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296, založenia, zosnovania a podporovania teroristickej skupiny podľa § 297, teroru podľa § 313 alebo § 314, násilného prekročenia štátnej hranice podľa § 354 ods. 2, 3 alebo 4, prevádzkačstva podľa § 355 ods. 3, 4 alebo 5, výroby detskej pornografie podľa § 368, genocidia podľa § 418, teroristického útoku podľa § 419, niektorých foriem účasti na terorizme podľa § 419b, financovania terorizmu podľa § 419c, cestovania na účel terorizmu podľa § 419d alebo neľudskosti podľa § 425, ktorý už bol za takéto trestné činy, hoci aj v štádiu pokusu, dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody, uloží mu trest odňatia slobody na doživotie, ak sú splnené podmienky uvedené v odseku 1 písm. a) a b); inak mu uloží trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov, ak tomu nebránia okolnosti hodné osobitného zreteľa. Súď však nemôže takému páchatel'ovi uložiť trest odňatia slobody pod dvadsať rokov.

Uloženie doživotného trestu odňatia slobody je viazané na splnenie prísnych zákonných podmienok, pričom Trestný zákon rozlišuje medzi jeho fakultatívnym (§ 47 ods. 1) a obligatívnym uložením (§ 47 ods. 2). Kým v prvom prípade má vo veci konajúci súď k dispozícii voľnú úvahu pre jeho uloženie, v prípade naplnenia podmienok na jeho obligatórne uloženie už túto úvahu nemá a doživotný trest odňatia slobody uložiť musí. Pre uloženie trestu odňatia slobody na doživotie podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona, vyjadrujúceho zásadu „trikrát a dost“, musia byť súčasne (kumulatívne) splnené tieto podmienky:

1. ide o spáchanie niektorého z tam taxatívne uvedených trestných činov,
2. pre tieto trestné činy postačuje, ak konanie páchatel'a dospelo do štádia pokusu trestného činu - nevyžaduje sa, aby išlo o dokonaný trestný čin,

3. za predchádzajúce dva trestné činy bol potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody,
4. posledný, čiže tretí z trestných činov, musí byť dokonaný.
5. musia byť splnené podmienky uvedené v § 47 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona - uloženie takého trestu vyžaduje účinná ochrana spoločnosti a nie je nádej, že by páchateľ bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu do dvadsaťpäť rokov.

Obvinený R. E. bol uznaný za vinného zo spáchania zločinu sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1 Trestného zákona, pričom však ide o páchateľa, ktorý sa po tretí raz dopustil jedného z taxatívne vymenovaných trestných činov v ustanovení § 47 ods. 2 Trestného zákona pričom v poradí tretí trestný čin je dokonaným trestným činom. Obvinený R. E. bol už v minulosti dvakrát potrestaný nepodmienečným trestom odňatia slobody za trestné činy uvedené v § 47 ods. 2 Trestného zákona, a to za trestný čin sexuálneho násillia podľa § 200 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona rozsudkom Okresného súdu Piešťany, sp. zn. 2T/136/2008 zo 6. júna 2008, právoplatným dňa 6. júna 2008 k trestu odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov a 4 (štyri) mesiace a za trestný čin znásillenia podľa § 241 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 1. januára 2006 vo forme pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného do 1. januára 2006, rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 6T/116/80 z 26. marca 1980, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 6To/250/80 z 22. mája 1980, právoplatným dňa 22. mája 1980, k trestu odňatia slobody vo výmere 4 (štyri) roky.

Čo sa týka trestnej veci obvineného niet pochyb o tom, že boli splnené podmienky na uloženie trestu odňatia slobody na doživotie pod bodmi 1., 2., 3., 4.

Piata podmienka (5.), a to uloženie uvedeného trestu obvinenému, vyžaduje účinná ochrana spoločnosti však nebola splnená [§ 47 ods. 1 písm. a) Trestného zákona], a to vzhľadom na závery znaleckého dokazovania z odboru psychológia odvetvie klinická psychológia dospelých, znalkyňa Mgr. L.J. (znalecký posudok č. XX/XXXX z 21. júla 2018).

Najvyšší súd SR poukazuje, pokiaľ ide o splnenie podmienok podľa § 47 ods. 1 písm. a), písm. b) Trestného zákona, na odôvodnenie rozsudku krajského súdu (strana 17 rozsudku), pričom hoci:

- podmienka „nie je nádej, že by páchateľ bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu do 25 rokov“ [§ 47 ods. 1 písm. b) Trestného zákona] bola splnená,
- podmienka „uloženie trestu obvinenému vyžaduje účinná ochrana spoločnosti“ [§ 47 ods. 1 písm. a) Trestného zákona] nebola splnená.

Nebolo preto možné vzhľadom na absenciu splnenia podmienky podľa § 47 ods. 1 písm. a) Trestného zákona ukladať trest odňatia slobody na doživotie. Uloženie trestu odňatia slobody na 25 (dvadsaťpäť) rokov nebránili žiadne okolnosti hodné osobitného zreteľa. Z uvedeného zreteľne vyplýva, že krajskému súdu neostalo nič iné, len uložiť trest odňatia slobody na 25 (dvadsaťpäť) rokov, čo vyplýva z doslovného textu právnej normy „inak mu uloží trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov“.

Neobstojí ani námietka obvineného, že trestný čin spáchal ešte za účinnosti Trestného zákona č. 140/1961 Zb., pretože podľa prechodného ustanovenia § 437 ods. 5 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. sa ustanovenie § 47 ods. 2 vzťahuje aj na osobu, ktorá bola potrestaná za niektorý z trestných činov uvedených v § 43 ods. 1 zák. č. 140/1961 Zb., ak osoba spáchala ďalší trestný čin uvedený v § 47 ods. 2 po nadobudnutí účinnosti tohto zákona, ktorá podmienka bola splnená.

Námietka obvineného prezentovaná v dovolaní je z hľadiska dovolacieho dôvodu § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, hoci uviedol k tejto námietke dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku irelevantná.

So zreteľom na uvedené neostalo dovolaciemu súdu iné len rozhodnúť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku a dovolanie obvineného odmietnuť, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania

podľa § 371 Trestného poriadku.

Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0 (ust. § 163 ods. 4 Trestného poriadku v spojení s ust. § 180 Trestného poriadku).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu o dovolaní opravný prostriedok nie je prípustný.